

APOTHEKER VERKOOPT PATIËNTGEGEVENS AAN LEVERANCIER VAN HULPMIDDELEN

WAARSCHUWING VOOR SCHENDING MEDISCHE GEHEIMHOUDINGSPLICHT

Bij wijze van 'extra service voor de patiënt' verstrekte een apotheker tegen vergoeding patiëntgegevens aan een leverancier van medische hulpmiddelen. Hij deed dit zonder toestemming van de patiënten en probeerde zo een soepele overgang naar de nieuwe leverancier te regelen. Een patiënt klaagde hierover bij het regionaal tuchtcollege, dat een vernietigend oordeel gaf.

Auteurs **Cateljine Bach** en **Iris Lemmers**

WAT SPEELDE ER HIER?

De patiënt was aangewezen op het gebruik van incontinentiemateriaal. Hij bestelde dit altijd bij de apotheker, waarna de kosten werden vergoed door zijn zorgverzekeraar. Met ingang van 2021 heeft deze zorgverzekeraar besloten om medische hulpmiddelen, inclusief incontinentiemateriaal, voortaan alleen nog bij landelijk opererende leveranciers in te kopen.

De levering kon dus niet langer via de apotheek lopen. De patiënt werd vervolgens telefonisch door een landelijk opererende leverancier benaderd met het aanbod hem voortaan incontinentiemateriaal te leveren. Kennelijk heeft de patiënt kunnen achterhalen dat de leverancier via de apotheker toegang had gekregen tot de relevante persoonsgegevens van de patiënt. De patiënt diende daarop een klacht in tegen de apotheker.

WAT VOND DE PATIËNT?

Helaas is in het standpunt van de patiënt niet volledig gepubliceerd. Wel is duidelijk dat de patiënt vond dat de apotheker de privacyregels heeft overtreden. Daarnaast heeft de patiënt aangevoerd dat de apotheker ook zijn medische geheimhoudingsplicht heeft geschonden.

Pas bij de zitting voor het college is gebleken dat de apotheker met de leverancier had afgesproken dat hij een vergoeding van € 8 voor de administratieve afhandeling per patiënt zou krijgen voor de door hem aangeleverde patiëntgegevens van meerdere patiënten. Kennelijk had de patiënt hiervan al een vermoeden, nu in de uitspraak is vermeld dat de patiënt heeft geklaagd over de verkoop dan wel vestrekking van de gegevens.

De apotheker had de gegevens naar eigen zeggen overigens wel verstrekt onder het embargo dat de patiënt daadwerkelijk zou kiezen voor deze leverancier, en toestemming zou hebben gegeven voor de verstrekking van zijn gegevens aan deze leverancier.

EN WAT VOND DE APOTHEKER?

De apotheker gaf toe dat het beter zou zijn geweest als hij de patiënt eerst om toestemming zou hebben gevraagd om de gegevens aan de leverancier te verstrekken. De apotheker betreurde het dat de leverancier zich niet heeft gehouden aan de afspraken en in strijd daarmee de patiënt al heeft benaderd. Verder zou het belang van de patiënt voorop hebben gestaan; het ging erom dat de continuïteit van de zorg voor de patiënt zou worden geborgd.

Uitgangspunt van het medisch beroepsgeheim is dat een zorgverlener geen inlichtingen aan derden mag verstrekken zonder uitdrukkelijke toestemming van de patiënt.

Het was de apotheker niet te doen om de vergoeding, die niet eens kostendekkend zou zijn en bovendien pas zou worden vergoed als de patiënt toestemming zou geven voor de overdracht van de gegevens. Wanneer de patiënt het materiaal bij de apotheek was blijven afnemen, zou dit niet meer worden vergoed door de zorgverzekeraar. Daarom moest de patiënt overstappen naar een andere leverancier dan de apotheek. De apotheker vroeg het college om die reden om de klacht ongegrond te verklaren en af te wijzen.

EN WAT VOND HET TUCHTCOLLEGE?

Voor het college staat het vast dat er zonder toestemming van de betrokken patiënt aan een leverancier persoonsgegevens en de code van het door deze patiënt gebruikte incontinentiemateriaal zijn verstrekt. Enig embargo dat de apotheker met de leverancier zou hebben afgesproken, doet daaraan niets af.

Uitgangspunt van het medisch beroepsgeheim is dat een zorgverlener geen inlichtingen aan derden mag verstrekken zonder uitdrukkelijke toestemming van de patiënt. Ook voor het verwerken van persoonsgegevens is toestemming vereist. De apotheker heeft zijn medisch beroepsgeheim geschonden en heeft inbreuk op de privacy van de patiënt gemaakt.

Verder keurt het college de handelswijze af van de apotheker, waarbij hij tegen vergoeding persoons- en patiëntgegevens heeft verstrekt aan de leverancier. Daarmee kreeg de apotheker een eigen financieel belang bij de verwijzing en dit staat in de weg van onafhankelijke advisering. Bovendien had de apotheker de patiënt over deze vergoeding moeten informeren.

Dit alles maakt dat de apotheker niet als een redelijk en bekwaam beroepsgenoot heeft gehandeld. Het college

acht de klacht daarom gegrond. Omdat de apotheker zijn excuses heeft aangeboden en zich heeft ingespannen om de verdere gegevens die hij aan de leverancier heeft verstrekt, te laten verwijderen, blijft het bij een waarschuwing en legt het college geen berisping op.

EN DUS?

Het college zit er hier terecht strak in; een patiënt moet erop kunnen vertrouwen dat de apotheker de vertrouwelijke gegevens uit zijn dossier niet zonder toestemming van de patiënt deelt met anderen. Wij kunnen het college daarbij ook goed volgen in de overweging ten aanzien van het doorverwijzen met kennelijk goede bedoelingen, maar waarbij echter tegelijk nog wel een vergoeding wordt verkregen. Daarbij komt dan niet alleen het beroepsgeheim van de apotheker, maar ook zijn onafhankelijkheid in het geding, door de verstrengeling van belangen.

PER PATIËNT ZOU DE APOTHEKER EEN VERGOEDING VAN € 8 ONTVANGEN VOOR DE ADMINISTRATIE

Hier heeft de apotheker echter tijdig ingezien dat hij verkeerd heeft gehandeld; hij heeft excuses aangeboden en zich ervoor ingespannen om de gemaakte fouten zoveel mogelijk terug te draaien. Ook dit laatste weegt voor de tuchtrechter altijd zwaar, waardoor het hier geen berisping maar slechts een waarschuwing heeft opgelegd. ■

Cateljne Bach en Iris Lemmers zijn werkzaam als advocaat en juridisch medewerker bij Van Iersel Luchtman Advocaten en zijn lid van het Brancheteam Zorg van dit kantoor (www.vil.nl).